

STRESZCZENIE

Celem niniejszej rozprawy będzie analiza relacji zasady skuteczności prawa unijnego z prawem do skutecznej ochrony sądowej w ramach współpracy sądowej w sprawach karnych. Charakterystyce zostanie poddany wypracowany w bogatym orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości (TS) oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPC), a także ukonstytuowany w krajowych aktach prawnych, standard prawa do skutecznej ochrony sądowej.

Główną oś rozważań będą stanowiły te unijne akty prawne, a także orzecznictwo sądów i trybunałów je interpretujące, w których dostrzeżono relację pomiędzy omawianymi w tytule rozprawy instytucjami. Relacja ta może zostać przedstawiona z dwóch perspektyw. Zasada skuteczności prawa unijnego wymaga od państw członkowskich zapewnienia relewantnego (tj. już funkcjonującego w prawie europejskim) standardu ochrony m.in. prawa do skutecznej ochrony sądowej. Niemniej jednak, stanowi ona także niekiedy przeszkodę w możliwości wypełnienia tego wymogu. Pierwszy aspekt jest przede wszystkim widoczny w sprawach, w których TS dokonywał interpretacji dyrektyw odnoszących się do minimalnych gwarancji procesowych w sprawach karnych. Drugi z aspektów, uwidacznia się w toku analizy judykatów TS, w których dokonywał on wykładni postanowień takich mechanizmów współpracy jak np. Europejski nakaz aresztowania (ENA) czy Europejski nakaz dochodzeniowy (END).

W konsekwencji, badaniu zostaną poddane sytuacje w których uprawnienia przyznane w unijnym prawodawstwie, w wyniku ich interpretacji przez TS, okazały się irrelewantne z tymi chronionymi na mocy Europejskiej konwencji praw człowieka (EKPC). W niniejszej rozprawie będą poddane więc szczegółowej interpretacji, te akty prawne regulujące kwestie związane z współpracą sądową w sprawach karnych, w stosowaniu których wystąpiły omawiane relacje. Jak zostanie wykazane, w sytuacjach, w których zasada skuteczności stanowiła przeszkodę w realizacji relewantnego standardu prawa do skutecznej ochrony sądowej, naruszone zostały same postanowienia Karty praw podstawowych (KPP), które uprawniają do twierdzenia, że zastosowanie w danej sprawie winien mieć najwyższy standard ochrony.

Interpretacja szczegółowych postanowień aktów prawnych i judykatów dotyczących tytułowej współpracy, zostanie dokonana w oparciu o przede wszystkim artykuły 5, 6 oraz 13

EKPC oraz artykuły 47 i 48 KPP, a niekiedy o przepisy wynikające z krajowych konstytucji tworzące wspólną tradycję konstytucyjną państw członkowskich. To, w świetle tych postanowień powinno umożliwić dokonanie odpowiedzi na pytanie, czy zachowany został przez TS oraz niektóre sądy i trybunały wymagany standard ochrony.

W związku z powyższym, rozprawa została podzielona na pięć rozdziałów, z których pierwsze dwa mają charakter wprowadzający, kolejne dotyczą analizy konkretnych uprawnień wynikających z prawa do skutecznej ochrony sądowej. Pierwszy rozdział dotyczy zatem zagadnień związanych z funkcjonowaniem reżimów ochrony praw człowieka w prawie europejskim, charakterystyki oraz relacji tytułowych instytucji. W kolejnym rozdziale charakterystyce poddane zostaną akty prawne składające się na współpracę sądową w sprawach karnych, których postanowienia będą osią rozważań w dalszych rozważaniach. W dalszych rozdziałach analizie zostało poddane odpowiednio prawo do obrony, prawo do skutecznego środka prawnego oraz do sądu niezawisłego i bezstronnego. Analizie poddane będą również uprawnienia podejrzanych lub oskarżonych w świetle praw ofiar przestępstw. Na końcu rozważań uwaga zostanie skupiona na analizie aktów prawnych, które pokazują, że niewykonanie wniosku o przekazanie osoby w trybie ENA powoduje praktyczną niemożność pociągnięcia jej do odpowiedzialności w innym państwie.